

I OSK 318/24 - Wyrok NSA

Data orzeczenia	2024-12-13	orzeczenie prawomocne
Data wpływu	2024-02-12	
Sąd	Naczelny Sąd Administracyjny	
Sędziowie	Jerzy Siegień /przewodniczący sprawozdawca/ Jolanta Rudnicka Marek Stojanowski	
Symbol z opisem	6329 Inne o symbolu podstawowym 632	
Hasła tematyczne	Inne	
Sygn. powiązane	II SA/Rz 795/23 - Wyrok WSA w Rzeszowie z 2023-10-27	
Skarżony organ	Samorządowe Kolegium Odwoławcze	
Treść wyniku	Oddalono skargę kasacyjną	
Powołane przepisy	Dz.U. 2023 poz 390 art. 24 ust. 2 i ust. 2a Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j.)	

SENTENCJA

Naczelny Sąd Administracyjny w składzie: Przewodniczący: Sędzia NSA Jerzy Siegień (spr.) Sędziowie: Sędzia NSA Marek Stojanowski Sędzia NSA Jolanta Rudnicka po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2024 r. na posiedzeniu niejawnym w Izbie Ogólnoadministracyjnej skargi kasacyjnej Samorządowego Kolegium Odwoławczego w [...] od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z dnia 27 października 2023 r. sygn. akt II SA/Rz 795/23 w sprawie ze skargi H. S. na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w [...] z dnia 17 marca 2023 r. nr SKO.405.ŚR.530.186.2023 w przedmiocie odmowy przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego oddała skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 października 2023 r. sygn. akt II SA/Rz 795/23 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie po rozpoznaniu skargi H. S. (dalej "skarżąca") na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w [...] z dnia 17 marca 2023 r. nr SKO.405.ŚR.530.186.2023 w przedmiocie odmowy przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego uchylił zaskarżoną decyzję w punkcie 2 w zakresie daty początkowej przyznania skarżącej świadczenia pielęgnacyjnego.

Wyrok zapadł w następującym stanie faktycznym i prawnym sprawy.

Wnioskiem z dnia 4 stycznia 2023 r. skarżąca zwróciła się do Wójta Gminy [...] o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku ze sprawowaniem opieki nad niepełnosprawnym mężem E. S..

Po rozpoznaniu wniosku, Wójt Gminy [...] decyzją z dnia 6 lutego 2023 r. nr GOPS.ŚP.5231.1.1.2023 odmówił przyznania wnioskowanego świadczenia. Organ podał, że nie została spełniona przesłanka o jakiej mowa w art. 17 ust. 1b ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2023 r., poz. 390 ze zm., dalej "u.ś.r."). Organ wskazał, że z orzeczenia Komisji Lekarskiej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 10 listopada 2022 r. o niezdolności do samodzielnej egzystencji męża skarżącej wynika, że nie da się ustalić od kiedy istnieje niezdolność do samodzielnej egzystencji, co jest równoznaczne z datą powstania niepełnosprawności. Ponadto, orzeczenie zostało wydane terminowo, tj. do listopada 2023 r.

Zaskarżoną do Sądu I instancji decyzją z dnia 17 marca 2023 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w [...], działając na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm., dalej "k.p.a.") w pkt I. uchyliło zaskarżoną decyzję w całości, zaś w pkt II. przyznało skarżącej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z opieką nad mężem urodzonym [...] stycznia 1966 r., który legitymuje się Orzeczeniem Komisji Lekarskiej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o

niezdolności do samodzielnej egzystencji, począwszy od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 30 listopada 2023 r. w wysokości 2458 zł miesięcznie.

W uzasadnieniu organ wskazał, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż skarżąca jest żoną niezdolnego do samodzielnej egzystencji E. S.. Aktualnie pozostaje bez pracy. Z dniem 15 lipca 2022 r. zaprzestała prowadzenia gospodarstwa rolnego z uwagi na konieczność sprawowania osobistej opieki nad niepełnosprawnym mężem, z którym wspólnie zamieszkuje. Swoje obowiązki opiekuńcze względem męża realizuje stale i należycie. Kolegium nie podzieliło argumentacji organu I instancji w zakresie możliwości zastosowania w sprawie art. 17 ust. 1b u.ś.r. Organ podkreślił, że powyższy przepis został, wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r., sygn. K 38/13, uznany za niezgodny z Konstytucją. Odnośnie pkt II decyzji, w którym organ przyznał skarżącej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, Kolegium powołując się na art. 24 ust. 2, ust. 3, ust. 4 u.ś.r. wyjaśniło, że skarżąca złożyła wniosek w dniu 4 stycznia 2023 r., zaś orzeczenie Komisji Lekarskiej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego dot. jej męża zostało wydane w dniu 10 listopada 2022 r. Orzeczenie zostało wydane terminowo, tj. do listopada 2023 r. Wnioskodawczyni zaprzestała prowadzenia gospodarstwa rolnego z dniem 15 lipca 2022 r. Z uwagi na te okoliczności Kolegium wskazało, że skarżącej należało przyznać świadczenie pielęgnacyjne z tytułu opieki nad niepełnosprawnym mężem począwszy od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 30 listopada 2023 r.

W skardze do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie skarżąca zawnioskowała o zmianę decyzji SKO w [...] w części dotyczącej ustalenia początkowej daty przyznania świadczenia pielęgnacyjnego. Skarżąca powołując się na art. 24 ust. 2a u.ś.r. wyjaśniła, że jej mąż, wniosek wydanie orzeczenia o niepełnosprawności, złożył w dniu 15 lipca 2022 r. Orzeczeniem z dnia 10 listopada 2022 r. mąż skarżącej został uznany za okresowo całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym oraz niezdolnego do samodzielnej egzystencji do dnia 30 listopada 2023 r. Wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego skarżąca złożyła w dniu 4 stycznia 2023 r., zaś z prowadzenia gospodarstwa rolnego zrezygnowała od dnia 15 lipca 2022 r. Od wydania orzeczenia o niezdolności do samodzielnej egzystencji do dnia złożenia wniosku o świadczenie pielęgnacyjne nie minęło 3 miesiące.

W odpowiedzi na skargę Kolegium wniosło o jej oddalenie, podtrzymując stanowisko zaprezentowane w kwestionowanej decyzji.

Powołanym na wstępie wyrokiem Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie uwzględnił złożoną skargę uchylając zaskarżoną decyzję w punkcie 2 w zakresie daty początkowej przyznania skarżącej świadczenia pielęgnacyjnego. Na wstępie rozważań Sąd wskazał, że prawidłowo Kolegium nie podzieliło argumentacji organu I instancji zawartej w decyzji z dnia 6 lutego 2022 r. o braku podstaw do zastosowania w sprawie art. 17 ust. 1b u.ś.r., bowiem przepis ten został z dniem 23 października 2014 r. - wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r., K 38/13 - uznany za niezgodny z Konstytucją. Kwestia skutków wyroku Trybunału była już wielokrotnie analizowana w orzecznictwie sądów administracyjnych i w tym zakresie powstała jednolita linia orzecnicza.

Sąd podkreślił jednak, że Kolegium w uzasadnieniu swojej decyzji nie wyjaśniło dlaczego świadczenie pielęgnacyjne przyznało skarżącej od dnia 1 stycznia 2023 r. (data końcowa przyznania świadczenia została w niekwestionowany sposób ustalona prawidłowo (art. 24 ust. 4 u.ś.r.)). W przedmiotowej sprawie wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności został złożony przez męża skarżącej w dniu 15 lipca 2022 r. Rozpoznanie tego wniosku zapadło w dniu 10 listopada 2023 r. - orzeczenie Komisji Lekarskiej KRUS nr [...] stwierdzające okresową niezdolność do samodzielnej egzystencji męża skarżącej. Biorąc pod uwagę treść art. 17 ust. 1b u.ś.r., ukształtowaną wyrokiem TK z dnia 23 października 2014 r., K 38/13, data powstania niepełnosprawności jest irrelewantna w kontekście negatywnych przesłanek przyznania świadczenia pielęgnacyjnego. Oznacza to, że orzeczenie Komisji KRUS z dnia 10 listopada 2022 r. było "wystarczające" jako jedna z przesłanek przyznania świadczenia pielęgnacyjnego skarżącej.

Sąd uznał, że powyższa konstatacja przesądza również o możliwości i konieczności, w okolicznościach sprawy, zastosowania art. 24 ust. 2a u.ś.r., od lipca 2022 r. Przepis ten wyznacza bowiem zakres materialnego prawa do świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności. Jest to również norma procesowa regulująca zależności pomiędzy postępowaniem w sprawie ustalenia niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności a postępowaniem w sprawie przyznania świadczenia rodzinnego. W procesowym kontekście należy odczytywać zawarte w tym przepisie sformułowanie odnoszące się do wniosku o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, od którego złożenia ustala się prawo do świadczeń rodzinnych. Przepis ten odwołuje się bowiem także do przesłanki "dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności", a zatem do daty ostatecznego (prawomocnego) rozstrzygnięcia kwestii niepełnosprawności. Ten element normy prawnej nie może być pomijany w procesie wykładni art. 24 ust. 2a u.ś.r. Nie chodzi zatem w powyższym przepisie wyłącznie o datę najwcześniej złożonego wniosku o wydanie orzeczenia w przedmiocie niepełnosprawności ale o taki wynik postępowania wywołanego takim wnioskiem, który umożliwi przyznanie świadczenia rodzinnego zależnego od niepełnosprawności. Odmienne stanowisko Kolegium przedstawione w odpowiedzi na skargę, w ocenie Sądu, narusza art. 24 ust. 2a u.ś.r., tworząc dodatkowe, pozaustawowe wymogi w zakresie daty ustalenia niepełnosprawności w orzeczeniu o niepełnosprawności, które – w tej sprawie – było i mogło być podstawą przyznania świadczenia pielęgnacyjnego.

Skargę kasacyjną na powyższe rozstrzygnięcie złożyło Samorządowe Kolegium Odwoławcze w [...]. Zaskarżając je w całości, zarzuciło, na podstawie art. 174 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2023 r., poz. 1634 ze zm., dalej "P.p.s.a."):

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 134 § 1 i art. 145 § 1 pkt 1 lit. a P.p.s.a. zw. z art. 7, 77 § 1 i 80 k.p.a. oraz art. 138 § 1 pkt 1 k.p.a. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że Orzeczenie Komisji Lekarskiej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ustalające, że osoba jest niezdolna do samodzielnej egzystencji jest tożsame z ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, co w konsekwencji spowodowało nadużycie przez Sąd I instancji dyspozycji art. 145 § 1 pkt 1 lit. c P.p.s.a.;

2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 24 ust. 2 i ust. 2a w zw. z art. 17 ust. 4 u.ś.r. (art. 17 ust. 1 pkt 4 u.ś.r. – uwaga NSA) poprzez błędną ich wykładnię polegającą na uznaniu, że tym samym co wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub ustalającego stopień niepełnosprawności wymaganego przepisem art. 17 ust. 1 pkt 4 u.ś.r. jest Orzeczenie Komisji Lekarskiej KRUS ustalające, że osoba jest niezdolna do samodzielnej egzystencji bez określenia daty początkowej i dalej przyjęcie, że można zastosować wyjątek z art. 24 ust. 2a u.ś.r. przyznając tym samym świadczenie od daty złożenia wniosku, w której nie istniała niezdolność do samodzielnej egzystencji, co w konsekwencji spowodowało nadużycie przez Sąd I instancji dyspozycji art. 145 § 1 pkt 1 lit. a P.p.s.a.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący kasacyjnie organ wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie skargi, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zrzeczono się również przeprowadzenia rozprawy w niniejszej sprawie.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej strona skarżąca przedstawiła argumenty na poparcie zasadności postawionych w niej zarzutów.

Odpowiedź na skargę kasacyjną nie została złożona.

Naczelny Sąd Administracyjny zważył, co następuje.

Sprawa została rozpoznana na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 182 § 2 P.p.s.a., ponieważ skarżąca kasacyjnie zrzekła się rozprawy, a strona przeciwna, w terminie czternastu dni od dnia doręczenia odpisu środka zaskarżenia, nie zażądała jej przeprowadzenia.

Stosownie do art. 183 § 1 P.p.s.a., Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej, bierze jednak z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania. W analizowanej sprawie przesłanki nieważności postępowania sądowoadministracyjnego wskazane enumeratywnie w art. 183 § 2 P.p.s.a., nie występują. Z tego względu Naczelny Sąd Administracyjny przy rozpoznaniu sprawy związany był granicami skargi kasacyjnej. Granice te są wyznaczone wskazanymi w niej podstawami, którymi może być naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 174 pkt 1 P.p.s.a.), a także naruszenie przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 174 pkt 2 P.p.s.a.).

Biorąc po uwagę tak uregulowany zakres kontroli instancyjnej sprawowanej przez Naczelny Sąd Administracyjny, stwierdzić należy, że skarga kasacyjna nie zawiera usprawiedliwionych podstaw.

Nie można podzielić zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji zarzuconych przez skarżącego kasacyjnie organ przepisów postępowania, tj. art. 134 § 1 i art. 145 § 1 pkt 1 lit. a P.p.s.a. zw. z art. 7, 77 § 1 i 80 k.p.a. oraz art. 138 § 1 pkt 1 k.p.a. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że Orzeczenie Komisji Lekarskiej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ustalające, że osoba jest niezdolna do samodzielnej egzystencji jest tożsame z ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, co w konsekwencji spowodowało nadużycie przez Sąd I instancji dyspozycji art. 145 § 1 pkt 1 lit. c P.p.s.a.

Powołane w pierwszej z podstaw kasacyjnych przepisy sprowadzają się zatem do zakwestionowania przez skarżącego kasacyjnie tożsamości w skutkach Orzeczenia Komisji Lekarskiej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ustalającego, że osoba jest okresowo niezdolna do samodzielnej egzystencji i okresowo niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym oraz orzeczenia ustalającego niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności w kontekście możliwości ubiegania się przez opiekuna osoby niepełnosprawnej o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego.

Przypomnienia wymaga, że zgodnie z art. 17 ust. 1 u.ś.r. świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje: 1) matce albo ojcu, 2) opiekunowi faktycznemu dziecka, 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Dlatego też, legitymowanie się przez osobę niepełnosprawną stosownym orzeczeniem o niepełnosprawności jest jednym z koniecznych warunków przyznania opiekunowi świadczenia pielęgnacyjnego.

Wedle art. 17b ust. 1 u.ś.r. w przypadku, gdy o świadczenia, o których mowa w art. 16a i art. 17 ubiegają się rolnicy, małżonkowie rolników bądź domownicy, świadczenia te przysługują odpowiednio:

- 1) rolnikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego;
- 2) małżonkom rolników lub domownikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym.

Zgodnie natomiast z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2023 r., poz. 208, dalej "u.s.r.") orzeczenia dotyczące:

- 1) trwałej i okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym,
- 2) stałego i długotrwałego uszczerbku na zdrowiu,
- 3) niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- 4) czasowej niezdolności do pracy trwającej dłużej niż 180 dni,
- 5) celowości przekwalifikowania zawodowego z powodu trwałej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym,
- 6) wskazań do rehabilitacji leczniczej,
- 7) innych okoliczności warunkujących przyznanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników

- w związku z prowadzonym postępowaniem o ustalenie prawa do świadczeń wydają w pierwszej instancji lekarze rzeczoznawcy Kasy, a w drugiej instancji - komisje lekarskie Kasy. Wedle ust. 2 ww. przepisu, prawomocne orzeczenie lekarza rzeczoznawcy Kasy lub orzeczenie komisji lekarskiej Kasy stanowi podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie, do których prawo uzależnione jest od stwierdzenia: 1) stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, lub 2) trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, lub 3) niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Zgodnie z art. 6 pkt 11a u.s.r. przez - stwierdzenie niezdolności do samodzielnej egzystencji - rozumie się zaliczenie do pierwszej grupy inwalidów (obecnie całkowita niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji, na podstawie art. 10 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 czerwca 1996 r. o zmianie niektórych ustaw o zaopatrzeniu emerytalnym i o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. 1996 r. nr 100, poz. 461), która weszła w życie z dniem 1 września 1997 r. - ilekroć w przepisach określonych w ust. 1 jest mowa o inwalidach I grupy - należy przez to rozumieć całkowitą niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji – art. 10 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy).

Wedle natomiast art. 3 pkt 21 u.s.r. znaczny stopień niepełnosprawności oznacza:

- a) niepełnosprawność w stopniu znacznym w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- b) całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji orzeczoną na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- c) stałą albo długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym i do samodzielnej egzystencji albo trwałą lub okresową całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym i do samodzielnej egzystencji, orzeczoną na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników w celu uzyskania świadczeń określonych w tych przepisach,
- d) posiadanie orzeczenia o zaliczeniu do I grupy inwalidów,
- e) niezdolność do samodzielnej egzystencji orzeczoną na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że małżonek skarżącej legitymuje się Orzeczeniem Komisji Lekarskiej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 10 listopada 2022 r., z którego wynika, że został uznany za okresowo całkowicie niezdolnego do pracy w

gospodarstwie rolnym od nadal do listopada 2023 r. oraz stwierdzono okresową niezdolność badanego do samodzielnej egzystencji od nie da się ustalić do listopada 2023 r. W punkcie IV wskazano ponadto, że "uznaje się za niecelowe przekwalifikowanie zawodowe". Istotnym jest zatem, że organem, który wydał orzeczenie była Komisja Lekarska KRUS (organ uprawniony), która orzekła o okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym męża skarżącej oraz o jego okresowej niezdolności do samodzielnej egzystencji. Natomiast znaczny stopień niepełnosprawności, wedle art. 3 pkt 21e u.s.r. oznacza niezdolność do samodzielnej egzystencji orzeczoną na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Dlatego też, wbrew twierdzeniom skargi kasacyjnej, nie można przyjąć, że orzeczenie, którym posługuje się małżonek skarżącej nie może zostać uznane za mogące być podstawą do ubiegania się przez skarżącą do przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego na niepełnosprawnego męża. Jak już wyżej wywiedziono, orzeczenie wydane bądź przez Lekarza rzeczoznawcę KRUS bądź przez Komisję Lekarską KRUS ze wskazaniem niezdolności do samodzielnej egzystencji jest tożsame z wykazaniem znacznego stopnia niepełnosprawności, w myśl ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W oparciu o powyższe, brak jest podstaw do postawienia Sądowi I instancji naruszenia art. 134 § 1 P.p.s.a. Nie ulega wątpliwości, że Sąd ten orzekał w granicach danej sprawy, bowiem kwestią, którą uznał za sporną była kwestia ustalenia początkowej daty przyznania skarżącej świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką nad niepełnosprawnym mężem.

Sądowi I instancji nie można również zarzucić naruszenia art. 145 § 1 pkt 1 lit. a P.p.s.a. zw. z art. 7, 77 § 1 i 80 k.p.a. oraz art. 138 § 1 pkt 1 k.p.a. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie. Sąd ten właściwie bowiem ocenił, że organy prowadząc postępowanie nie naruszyły wyrażonej w art. 7 k.p.a. zasady prawdy obiektywnej i słusznego interesu obywateli oraz dyrektywy wynikającej z art. 77 § 1 k.p.a., tj. w sposób wyczerpujący zebrały i rozpatrzyły cały materiał dowodowy. Organy podjęły wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego, a następnie dokonały analizy i oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego, stan faktyczny w sprawie został ustalony prawidłowo, błędne było natomiast rozumienie przez organ przepisów prawa materialnego, o czym stanowi trafność wywodów poczynionych przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie.

Odnosząc się zatem do zarzutów powołanych w drugiej z podstaw kasacyjnych, tj. naruszenia przez Sąd I instancji art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 2a u.s.r. w zw. z art. 17 ust. 1 pkt 4 u.s.r. przez błędną ich wykładnię polegającą na mylnym uznaniu, że osoba jest niezdolna do samodzielnej egzystencji bez określenia daty początkowej i dalej przyjęcie, iż można zastosować wyjątek wynikający z przepisu art. 24 ust. 2a u.s.r. przyznając tym samym świadczenie od daty złożenia wniosku, w której nie istniała niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Stosownie do art. 24 ust. 2 u.s.r. prawo do świadczeń rodzinnych ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu zasiłkowego. Zgodnie zaś z art. 24 ust. 2a ustawy jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia uzależnionego od niepełnosprawności, prawo to ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. Rozwiązanie przewidziane w art. 24 ust. 2a u.s.r. umożliwia zatem nabycie prawa do świadczenia za okres wsteczny związany z procedowaniem przez właściwe do tego organy w sprawie orzekania o niepełnosprawności mającym charakter preiudycjalny dla przyznania świadczenia pielęgnacyjnego. Przy ustalaniu daty rozpoczęcia wypłaty świadczenia organ bierze zatem pod uwagę dwie okoliczności: datę wydania orzeczenia o niepełnosprawności (bądź jak w niniejszej Orzeczenie Komisji Lekarskiej KRUS), oraz dochowanie 3 miesięcznego terminu, o którym mowa w art. 24 ust. 2a u.s.r. Inaczej mówiąc - skorzystanie z tego unormowania przez stronę obwarowane jest wystąpieniem przez nią ze stosownym wnioskiem do organu o ustalenie prawa do świadczenia uzależnionego od niepełnosprawności - w ściśle określonym terminie - tj. w okresie 3 miesięcy od dnia wydania ostatecznego

orzeczenia w przedmiocie niepełnosprawności podopiecznego. Przy czym z wnioskiem wystąpić może, jak już wskazano i co wynika z art. 17 ust. 1 u.ś.r. - w związku z rezygnacją z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej - matka albo ojciec, tudzież małżonek. Natomiast wedle art. 24 ust. 4 u.ś.r. prawo do zasiłku pielęgnacyjnego lub świadczenia pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W przypadku wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na czas określony prawo do zasiłku pielęgnacyjnego lub świadczenia pielęgnacyjnego ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że wnioskiem z dnia 15 lipca 2022 r. małżonek skarżącej zwrócił się do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego [...] o rentę rolniczą. Orzeczeniem z dnia 10 listopada 2022 r. Komisja Lekarska KRUS uznała małżonka skarżącej za okresowo całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym od nadal do listopada 2023 r. oraz stwierdziła okresową niezdolność badanego do samodzielnej egzystencji od nie da się ustalić do listopada 2023 r. Skarżąca zaś wniosek o przyznanie jej świadczenia pielęgnacyjnego złożyła w dniu 4 stycznia 2023 r. Zatem czas, który upłynął pomiędzy złożeniem wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności a dniem złożenia wniosku o ustalenie prawa do świadczenia uzależnionego od niepełnosprawności w rozpoznawanej sprawie wynosił 55 dni.

Tym samym, wbrew twierdzeniom skargi kasacyjnej, zgodzić się należy z Sądem I instancji, że skoro skarżąca złożyła wniosek o przyznanie jej świadczenia pielęgnacyjnego na niepełnosprawnego męża mieszcząc się w terminie określonym w art. 24 ust. 2a u.ś.r., to wnioskowane świadczenie winno zostać jej przyznane od dnia 15 lipca 2022 r.

Wbrew twierdzeniom skarżącego kasacyjnie organu, nie można również przyjąć, w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, że niezawarcie w Orzeczeniu Komisji Lekarskiej KRUS początkowej daty powstania niezdolności męża skarżącej do samodzielnej egzystencji stanowi o braku podstaw do zastosowania art. 24 ust. 2a u.ś.r. Trafne jest spostrzeżenie Sądu I instancji, że data powstania niepełnosprawności jest irrelevantna w kontekście negatywnych przesłanek przyznania świadczenia pielęgnacyjnego. Zauważenia bowiem wymaga, że wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13 (Dz.U.2014.1443), z dniem 23 października 2014 r., art. 17 ust. 1b u.ś.r. w zakresie, w jakim różnicuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego osób sprawujących opiekę nad osobą niepełnosprawną po ukończeniu przez nią wieku określonego w tym przepisie ze względu na moment powstania niepełnosprawności, został uznany za niezgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

W tym stanie rzeczy Naczelny Sąd Administracyjny, na podstawie art. 184 w zw. z art. 182 § 2 P.p.s.a., oddalił skargę kasacyjną.